

BEROEPS- BELANGEN

EEN EN ANDER UIT MIJN ERVARING IN DE MAATSCHAPPIJ-RECHTSpraak

DOOR

J. SANDERS EZN.

*Voordracht gehouden in de Algemeene Vergadering van de Nederland-
sche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde
op 28 Juni 1935.*

Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heeren!

Van de gelegenheid, mij geboden om bij de toelichting van de voorgestelde wijziging der artikelen van het Huishoudelijk Reglement betreffende de rechtspraak, U een en ander te vertellen uit mijn ervaring in de Maatschappij-rechtspraak, maak ik gaarne gebruik.

Ik begin onmiddellijk een conclusie te trekken uit het feit, dat reeds zoo kort na de laatste wijziging van de rechtspraak-artikelen in het Huishoudelijk Reglement wederom een wijziging wordt voorgesteld, zij het dan nu niet een zeer belangrijke. Het is nog maar anderhalf jaar geleden, dat wij die zaak het laatst hebben nagegaan. Ik mag hieruit het bewijs afleiden, dat er in de jonge rechtspraak van onze nog niet oude organisatie nog leemten en misschien fouten te ontdekken zijn. Wij hebben tot nu toe niet voldoende ervaring gehad, om precies te weten, op welke punten de rechtspraakartikelen nog aanvulling behoeften en wellicht ook verbeterd zouden kunnen worden. Wij kunnen ook nu nog niet met zekerheid zeggen, zelfs wanneer Uw Vergadering de voorgestelde wijzigingen aanneemt, dat zij niet over betrekkelijk korten tijd wederom voor een wijziging zal worden geplaatst.

De conclusie nu, die ik daaruit wil trekken, is deze: dat het goed gezien was van het D. B. en het H.B. om indertijd, toen dit punt den laatsten keer aan de orde kwam, dit chapter te doen verhuizen uit de Statuten naar het Huishoudelijk Reglement, tegen de aanvankelijke meening van anderen en van mij in. Wij, die meenden, dat dit hoofdstuk vanwege zijn belangrijkheid in de Statuten thuis behoorde, althans, nu het er in stond, er niet uit verwijderd mocht worden, wij hebben ongelijk gehad, want op de wijze, als nu kan, komt een wijziging gemakkelijker tot stand, dan wanneer daaraan alle moeilijkheden van wijziging der statuten verbonden zouden zijn.

In mijn volgende uiteenzetting wil ik een toelichting geven van de voorgestelde wijzigingen. Maar dit is toch niet het uitsluitende, zelfs niet het voornaamste, doel. Ik wil de gelegenheid aangrijpen, ook een en ander over de Maatschappijrechtspraak in het algemeen te zeggen, in de hoop, dat dit haar werking vergemakkelijken of verbeteren kan en dat zij minder moeite zal meebrengen voor de betrokken instanties en meer voldoening zal geven aan de rechtzoekenden.

Ik stel hier op den voorgrond, dat ik geheel persoonlijk spreek wat dit deel betreft en niet als voorzitter van den Raad van Beroep, zoodat geen mijner collega's voor mijn woorden verantwoordelijk is. Wanneer iemand het dus in een of ander opzicht niet met mij eens mocht zijn, dan verzoek ik hem, het woord tot mij persoonlijk te richten.

Gedurende een belangrijk aantal jaren van het bestaan der Maatschappij hebben de rechtspraak-colleges het niet druk gehad. Het heeft plm. 17 jaar geduurd, voordat voor het eerst een zaak in hooger beroep kwam. Dat was ongeveer in 1930—1931. Sedert dien tijd zijn de beroepszaken niet van de lucht. Soms heeft de Raad van Beroep er verscheidene tegelijkertijd in behandeling.

De oorzaak van dit feit — want natuurlijk is er een evenredig groot aantal zaken bij de afdeulingsraden — zal waarschijnlijk te zoeken zijn in de gewijzigde economische om-

standigheden eenerzijds, en in het grootere aantal collega's, dat op dezelfde bodemoppervlakte van Nederland praktiseert, anderzijds. In een betrekkelijk kleine danszaal, waar slechts tien of twintig paren dansen, hebben allen voldoende ruimte. Zij kunnen alle bewegingen maken, zonder elkaar te hinderen. Maar wanneer dit aantal veertig of zestig wordt, dan wordt het al wat lastiger, een botsing te vermijden. En wanneer zich tachtig of honderd paren aan de kunst van Terpsichore gaan wijden, is er zelfs kans op, dat zij elkaar op de teenen trappen.

Welnu, wat met Terpsichore het geval is, zou dit met Apollonia anders wezen?

In ieder geval, het aantal dergenen, die op de eene of andere wijze met de rechtspraak van de Maatschappij te maken hebben, neemt toe.

Een verheldering van inzicht in de beginselen en in de wijze van uitvoering is ook daarom een grooter belang geworden, afgezien hiervan, dat het reeds een standsbelang is, dat, *wanneer* de Maatschappij een afzonderlijke rechtspraak heeft, deze zoo goed mogelijk geregeld zij.

Tot deze verheldering van inzicht bij te dragen is mede het doel van deze voordracht.

Ik wil ook een enkel woord zeggen over het Recht in het algemeen, maar wensch op dit gebied niet te beunhazen. Ik zal U daarom slechts enkele citaten geven van deskundigen. Overigens, wanneer ik mij mocht vergaloppeeren op dit gebied, waarop ik mij beweeg in het volkomen bewustzijn, slechts leek te zijn, zullen de hier aanwezige doctoren in het Recht dit wel willen verbeteren.

Bij het lezen en uitzoeken der citaten heb ik natuurlijk gedacht aan onze kleine samenleving van beroepsgenooten en ik verzoek mijn intelligente hoorders, hetzelfde te doen, ook wanneer ik er dit niet uitdrukkelijk nog eens bij zeg.

Er zijn kostbare volksgoederen in alle beschaafde staten, hoewel zij bij verschillende volkeren verschillend worden ge waardeerd. Een ervan is b.v. de vrijheid, een ander is het

handhaven van het recht. Wij zijn, althans hier in Nederland en, Goddank, in heel veel andere landen, er nog altijd trotsch op, een rechtsstaat te mogen heeten; met het epitheton „machtsstaat” zou men hier niet tevreden zijn.

Ik wil U dan enkele stukken voorlezen over „De taak der rechtsorde” (Van K a n, Inleiding tot de Rechtswetenschap).

„In de maatschappij leven de menschen in veelvuldige en veelzijdige onderlinge aanraking. Al die menschen zijn dragers van belangen. De samenleving brengt die belangen in nauw contact: afstootend contact, dat is in botsing of in mogelijke botsing; aantrekkelijk contact, dat is in wederkeerige, weldadige inwerking op elkander. Het ligt nu voor de hand, dat de menschen in samenleving eenerzijds er op bedacht zijn, hunne belangen te beveiligen tegen de gevaren dier samenleving, dat zij anderzijds streven naar den onderlingen steun van elkanders belangen.

Die belangenbeveiliging en belangenbevordering worden bereikt door het opstellen van leefregels, die den menschen voorschrijven zich in de samenleving zóó te gedragen, dat daardoor de belangen van anderen zooveel mogelijk worden ontzien en bewaakt. Die leefregels noemt men met een vreemd woord, van Grieksche herkomst, ook wel normen.

Over de samenleving der menschen in de maatschappij ligt een dicht net van die leefregels of normen gespreid:

a. In de eerste plaats godsdienstige normen, leefregels, welke de geloovigen onderkennen als bevelen van God. Er zijn tijden geweest, waarin men in alle aanvaarde leefregels voorschriften der godheid meende te bespeuren. In het verleden is de godsdienst soms de schier eenige, veelal de grootste drijfkracht

geweest, die de gedragingen der menschen bepaalde. In die mate geldt dat voor onzen tijd niet meer. Maar ook nu nog blijft in onze samenleving de godsdienst eene zeer belangrijke rol vervullen niet alleen voor het gemoedsleven en het denken der menschen, doch ook voor de bepaling van het maatschappelijk doen en laten, dat is van het verzorgen en ontzien van andermans belangen. Het streven der menschen, hetwelk wij als uitgangspunt hebben vooropgesteld, naar beveiliging en bevordering van hunne belangen in de samenleving, wordt zeer gebaat door godsdienstige voorschriften als „gij zult niet dooden”, „gij zult niet stelen”, „gij zult geen overspel plegen”.

b. Daarnaast bestaan zedelijke normen, leefregels ingegeven door de stem des gewetens. Zij worden waargenomen en opgevolgd door velen, die het bevel Gods of de bestierende betrekking van God tot de menschen, welke hun bepaalde gedragingen voorschrijft, weigeren te erkennen. Het voorschrift „gij moogt niet dooden”, „gij moogt niet stelen” wordt als zedelijk voorschrift aanvaard door velen, die de Tien Geboden niet beschouwen als tot hen gericht. Uit deze voorbeelden blijkt reeds, hoe de inhoud der zedelijke norm kan samenvallen met den inhoud der godsdienstige norm. De zedelijke orde en de godsdienstige orde dekken elkaar slechts ten deele: zij bestrijken elk van beide haar eigen terrein van menschelijke gedragingen, welke zij zoeken te richten. De zedelijke normen nu, bevorderen mede zeer krachtig het streven, waarin wij ons uitgangspunt hebben gevonden: de beveiliging en bevordering van de belangen der menschen in de samenleving. Het zedelijk voorschrift „gij moogt niet dooden” beschermt het leven, gelijk het zedelijk voorschrift „gij moogt niet stelen” den eigendom.

c. In de derde plaats gelden fatsoensnormen; dat zijn eischen gesteld door de grootere en kleinere, vaak elkander snijdende kringen, waarin nagenoeg ieder leeft. Ook deze voorschriften werken mede tot het gestelde doel, de beveiliging van de belangen der menschen in de samenleving. De fatsoensregel „men spuwt niet in huis” beschermt den eigendom van dengene, bij wien men op bezoek is, tegen beschadiging; de fatsoensregel „men laat elkaar met rust op straat” of „men beledigt een ander niet zonder reden” beschermt de integriteit van de personen, beide zeer tastbare menschelijke belangen. En wanneer straks de fatsoensnorm „men maakt plaats voor een dame in de tram” zal zijn uitgegroeid, wordt daarmede een wezenlijk belang der stadsvrouwen gediend.

2. Er bestaan dus godsdienstige normen, zedelijke normen, fatsoensnormen, die alle medewerken tot de verzorging en beveiliging van de belangen der menschen in de samenleving. Is dat nu niet voldoende? Neen. Om twee redenen niet:

a. Er zijn belangen, die niet worden bestreken door de godsdienstige, zedelijke of fatsoensnormen en die toch blijken, beveiliging te behoeven. Geen godsdienstig, zedelijk of fatsoensvoorschrift stelt den eisch, naar rechts of naar links uit te wijken op straat of op het water. En toch kunnen daarmede zeer groote belangen gemoeid zijn, welker verwaarloozing de ernstigste gevolgen kan meesleepen. Geen godsdienstig, zedelijk of fatsoensvoorschrift bepaalt, den bijv. wegens diefstal ontslagen arbeider een getuigenschrift uit te reiken, waarin de reden van dat ontslag niet wordt vermeld. De verzwijging is, wel beschouwd, een halve leugen, dus zedelijk afkeurenswaardig. Maar een zeer intens belang van den arbeider, de kans op het vinden van nieuw werk, dus zijn eigen

onderhoud en het onderhoud van zijn gezin, komen daarbij in het gedrang. Monogamie is een christelijk-godsdienstig en een zedelijk gebod, maar het doen van huwelijksafkondigingen, inschrijving van gesloten huwelijken, ja de voltrekking van het huwelijk door de overheid zijn geen eischen van godsdienst of zedelijkheid. Toch zijn daarbij belangen in het spel, die om beveiliging vragen. Geen godsdienstig, zedelijk of fatsoensvoorschrift roept naar onze opvattingen den man tot de troonopvolging bij voorkeur boven de vrouw, toch kan dat als een landsbelang, dat is als een gezamenlijk belang van allen, zeer levendig worden gevoeld. Derhalve: lang niet alle belangen der menschen in de samenleving worden door den godsdienst, de zedelijkheid en het fatsoen gewaarborgd. Er blijven belangen, daaronder wezenlijke levensbelangen, over, die luide om verzorging roepen.

b. Ook die belangen, welke door de genoemde normencomplexen wel worden bestreken, worden daardoor niet voldoende beveiligd. Het niet-naleven van het godsdienstige gebod brengt de straf Gods in het hiernamaals of reeds op aarde. De overtreding van de zedelijke norm wordt getroffen met wroeging en zelfverwijt. Het veronachtzamen van de fatsoensvoorschriften leidt tot afkeuring of uitsluiting buiten den kring. Welnu, er zijn menschen, die aan de straffende hand Gods niet gelooven, of menschen, die wroeging of zelfverwijt niet kennen, of menschen, die spotten met afkeuring en uitstooting buiten bepaalde kringen, of ook — en dit is zeer belangrijk — menschen, die zich het vooruitzicht van de straf getroosten, die de wroeging verdragen en de afkeuring, hoezeer ook gevoeld, over hebben voor de overtreding van het voorschrift.

Om deze twee redenen worden dus de belangen der menschen in de samenleving niet voldoende —

ik zeg niet: niet afdoende, want dat is onbereikbaar — beveiligd en gewaarborgd door de normen van godsdienst, zedelijkheid en fatsoen. Daarom is noodig eene andere belangenbeveiliging in dubbele richting: tot nadere beveiliging van belangen, die reeds door andere normen worden gediend, en tot bescherming van andere belangen.

Die belangenbeveiliging brengt het recht.

De menschen in samenleving stellen eene reeks van leefregels op, ten deele herhaling van reeds bestaande, ten deele nieuwe, en eischen de naleving daarvan. Waarin schuilt nu het eigene van die normen, die iets tot stand willen brengen, dat de andere normen-complexen niet kunnen bereiken? In hunne sanctie. De godsdienst dreigt met straffen, de zedelijke orde met wroeging, het fatsoen met afkeuring. Het recht dwingt: de rechtsvoorschriften zijn dwingende voorschriften. Daarin schuilt hun eigen en tevens meer doeltreffend karakter. Met de straf Gods, met de wroeging, met de afkeuring kan men spotten of men kan ze willig aanvaarden. In beide gevallen worden de voorschriften van godsdienst, zedelijkheid en fatsoen niet nagekomen. Het rechtsvoorschrift *moet* worden nageleefd.”

„Maar terwijl de godsdienst, de moraal, het fatsoen, zich er bij neerleggen, dat men het voorschrift schendt, wanneer de sanctiebedreiging is uitgeput, doet het recht zulks niet. De rechtsorde berust niet in de niet-nakoming van hare leefregels. Zoo mogelijk dwingt de rechtsorde tot verwezenlijking van het voorschrift, ondanks den onwil van dengene, tot wien het voorschrift is gericht.”

„Dwang wil, anderzijds, niet zeggen willekeur. De rechtsorde stelt hare dwingende normen op,

omdat voor het leven en het voortbestaan der maatschappij, dat is voor de belangenbeveiliging der menschen in samenleving, sommige gedragingen zóó noodig zijn, dat hare naleving niet aan den goeden wil der menschen mag worden overgelaten. De dwang wordt alleen geoefend om de nakoming van onmisbare voorschriften te verzekeren, ter wille van de belangen, welke door die voorschriften worden gebaat. Déze overweging alleen bepaalt het dwingend karakter der rechtsregeling. Bij de opstelling van de normen, bij de uitschrijving van de leefregels zit dwinglust niet voor. Er is niet dwang als uitgangspunt en bron, doch dwang als middel, niet dwang als machtsvertoon van den dwinger, doch een noodzakelijke en weldadige dwang in het belang van anderen.

Rechtsnormen zijn dus dwingende leefregels en het recht is een geheel van dwingende leefregels ter beveiliging van de belangen der menschen in samenleving. De taak der rechtsorde is het uitschrijven dier normen ter bescherming van die belangen, welke dwingende bescherming behoeven.

Belangen van „anderen” zijn alleen denkbaar in de samenleving. Eerst in en door de samenleving komt degene, tot wien de norm gericht is, te staan tegenover medemenschen, wier belangen door het onderlinge contact kunnen worden bedreigd, of wordt hij geroepen, hulp en medewerking te verleenen aan de verzorging van die belangen. De éénling-eilandbewoner wordt gebonden door de voorschriften van godsdienst en moraal, maar voor hem is geen enkele rechtsregel geschreven. Zoodra op het eiland twee menschen met elkander in aanraking komen, die elkander noodig hebben of wier belangen botsen kunnen, ontluikt het recht. Het komt tot ontwikke-

ling in het volle samen-leven van velen, waarin de belangen door elkander gaan krioelen en ieder den bijstand van tal zijner medemenschen behoeft.

Recht is dus alleen denkbaar in de samenleving of, anders gezegd, de samenleving is van alle rechts-regelingen het noodwendige eerste uitgangspunt. Maar alleen in de samenleving kan de mensch zijn levensroeping vervullen, de samenleving is den menschen onontbeerlijk. Even onontbeerlijk is den menschen het „recht”.

„Het recht is een complex van leefregels. Leefregels beschrijven niet iets dat is, zij schrijven den menschen iets voor, en wel ditmaal dwingend: wat zij behooren te doen en te laten, en wel tegenover anderen.

„Juridisch” wil dus zeggen: beschouwd uit een oogpunt van hetgeen dwingend is voorgeschreven te doen of te laten tegenover anderen, met de daaraan verbonden gevolgen bij nakoming of niet-nakoming van het voorschrift. Rechtsverhouding wil zeggen: de onderlinge verhouding van menschen, voor zoover den een tegenover den ander iets dwingend geboden of verboden is, met de daaraan verbonden gevolgen”.

Dit alles is zeer algemeen. Het geldt voor den staat in het algemeen en voor iederen burger van den Staat. Het hier besproken recht is gebaseerd op wetten door de overheid ingesteld. Daarnaast echter (Van Apeldoorn, Inleiding tot de Studie van het Nederlandsche Recht)

„stellen vereenigingen voor hare leden algemeene regels vast, reglementen of statuten, die zij ook wel wetten noemen. Tusschen deze en de tot dusver door ons besproken wetten in materieelen zin bestaat echter belangrijk verschil. De laatste zijn overheidsbesluiten en binden daarom degenen, die er aan onderworpen

zijn onvoorwaardelijk, dat wil zeggen, onafhankelijk van hun wil. Daarentegen gelden regels door vereenigingen vastgesteld alleen krachtens den wil harer leden. Zij onderwerpen de leden niet aan zich, maar de leden onderwerpen zich aan die regels en zij doen dat zoo lang als het hun goeddunkt. Door uittreding uit de vereeniging kunnen zij zich aan het gezag harer reglementen onttrekken.

Het besturen van- en het leven in een vereeniging of organisatie berust dus op rechten, bestaande uit gedragsregelen, welke te vinden zijn in de voor iederen burger geldende wetten en in de in het bijzonder voor de leden geldende statuten en reglementen der betreffende vereeniging.

Daarnaast zijn er nog andere gedragsregels dan die van het recht. (Van Apeldoorn, t. a. p.):

„Al die regels, welke voorschriften inhouden voor menschelijk handelen, waaruit dus voor de menschen plichten voortvloeien, vat men samen onder de benaming ethiek of ethica. De ethiek omvat de regels van religie, moraal, recht en zeden.”

Onze Maatschappij heeft wel, van het begin af van haar bestaan, gevoeld, zooals dit bij beoefenaren van vele beroepen, althans der z.g. „vrije beroepen”, het geval is, dat hare leden hun optreden naar binnen en naar buiten nog aan andere regels hadden te onderwerpen dan aan die der geschreven regels en wetten en de algemeene ethiek. Dat n.l. daarnaast nog regelen van beroepsethiek noodzakelijk zijn, welke rekening houden met den bijzonderen aard van en de bijzondere verhoudingen in ons beroep, regelen, die dus meer gespecialiseerd zijn, hoewel zij uiteraard in beginsel niet afwijken van de regelen van algemeene ethiek.

Ten gerieve van haar leden heeft, zooals U bekend is, de Maatschappij ten vorigen jare deze speciale regelen van beroepsethiek voor een groot deel gecodificeerd.

In dezen Codex voor Beroepsethiek kan men dus geen dwingende regels vinden, men kan er alleen vinden hoe men

zich in bepaalde omstandigheden *behoort* te gedragen naar het gevoelen van de totaliteit der organisatie.

Of en in welke mate het niet opvolgen van deze regels consequenties meebrengt, is hier niet neergeschreven. Maar uiteraard zullen de besturende en rechtsprekende machten in de Maatschappij daarop grooten invloed kunnen uitoefenen.

Wat ik tot nu toe heb besproken, betreft dus de verschillende bronnen waar het voor onze organisatie geldende recht te vinden is.

Het komt echter aan op de uitvoering en op de handhaving van het recht. Uiteraard is de taak der uitvoering en handhaving voor het grootste deel aan alle besturende colleges der Maatschappij, van hoog tot laag, opgedragen. Maar er komen nu natuurlijk gevallen voor, waarvan men, ten rechte of ten onrechte, meent dat het recht geschonden is. En in deze welhaast overvolle danszaal vermeerderen die gevallen.

Om uit te maken of werkelijk dit recht geschonden is, en zoo ja, welke sanctie daarop moet volgen, heeft de Maatschappij rechtsprekende colleges in het leven geroepen, welke, volgens bepaalde regelen, rechtspreken.

Dat onze Maatschappij het gewenscht heeft geoordeeld, om — evenals organisaties van andere vrije beroepen — afzonderlijke rechtsregelen en rechtscolleges in te stellen, moet wel beteekenen, dat zij aan handhaving van dat recht, hetzij tegenover buitenstaanders, hetzij onder elkander, dus het intercollegiale recht, een wel zeer voorname waarde toekent voor handhaving van de belangen of het aanzien of de waardigheid van ons beroep en van onzen stand.

Die rechtscolleges bestaan, zooals U bekend is, uit de Afdelingsraden en den Raad van Beroep. Zij zijn belast, naast de berechting van geschillen (waarvoor, voor zoover mij bekend, hun tusschenkomst tot nu toe zeer weinig ingeroepen is), vooral met de z.g. disciplinaire rechtspraak.

Dat de Maatschappij deze bijzondere regelen voor disciplinaire rechtspraak heeft vastgesteld en de delicten, waarop zij

van toepassing is, in haar reglementen neergelegd, wil zeggen, dat haar leden de preventieve of repressieve werking der wetten van den Staat voor zichzelf niet voldoende hebben geacht, om een peil van recht, van moraliteit, van waardigheid te handhaven, hetwelk zij noodzakelijk achten voor de beoefenaren van ons beroep. (Van Kan, t. a. p.)

„De rechtsnormen zijn dwingend.

Wanneer de normen niet worden nageleefd of de rechten der enkelingen niet worden geëerbiedigd, dan dwingt de rechtsorde tot nakoming, tot eerbiediging. Maar de rechtsorde doet soms meer. Er zijn normen, zóó gewichtig, die zulke vitale belangen der menschen in samenleving beveiligen, dat de rechtsorde er niet in berusten kan, tot nakoming te dwingen of het aangerichte onheil goed te maken nà de overtreding van de norm of nà de schending van het recht.”

Dan komt het strafrecht in aanmerking en treden haar organen op.

De Maatschappij nu heeft willen uitdrukken, dat zij daaraan voor haar leden, dus voor zich zelve, niet voldoende heeft. Zij beschouwt dus voor hare leden reeds bepaalde normen als gewichtig, welke dit voor niet-leden nog niet of niet in die mate zijn. En ter beveiliging van de vitale belangen, welke hiermede gemoeid zijn, heeft zij dan de disciplinaire rechtspraak ingesteld, welke het beste met een bijzonder strafrecht voor de leden der Maatschappij kan worden vergeleken, al mag zij niet zoo worden genoemd.

Deze disciplinaire rechtspraak nu is — als alle rechtspraak — niet zuiver passief. Ze is, hoewel gebaseerd op de statuten en reglementen, en op regelen van algemeene en bijzondere ethiek, in haar werking toch niet automatisch daarvan af te leiden. Toestanden en inzichten, die zich wijzigen in den loop der tijden, opvattingen, die veranderen, laten het recht zelf niet ongemoeid. Vandaar dat het recht in het algemeen — en het recht in onze organisatie vormt daarop geen uit-

zondering — niet zuiver statisch, maar min of meer dynamisch is.

Tot het aantoonen van deze beweeglijkheid dragen natuurlijk voor 't grootste deel bij, zij, die zich met de toepassing ervan bemoeien, d. z. de rechtscolleges en de rechtzoekenden zelf, maar voornamelijk (en dit geldt meer in de groote maatschappij dan bij ons, maar ik vermeld het volledigheidshalve) de rechtsgeleerden, die de rechtzoekenden bijstaan. Men spreekt dan ook naast recht, dat gebaseerd is op wet of gewoonte, behalve van rechterrecht ook nog van juristenrecht.

Het is ter wille van deze volledigheid en omdat ik het aardig vind, nu hier ook eens iets over beoefenaren van een ander beroep te doen hooren, i. p. v. altijd maar weer over de tandartsen, dat ik U het volgende citaat niet onthouden wil (V a n K a n, t. a. p.):

„In het juristenrecht heeft men willen zien eene rechtsvorming door de geleerde rechtsbeoefenaren. Te allen tijde heeft de rechtsvorming onnoemelijk veel aan de voorlichting der rechtsgeleerden te danken gehad. Maar bij nader toezien blijkt, dat hier sprake is van hulpverlening bij de rechtschepping van anderen, niet van eigen rechtschepping. De zuiver wetenschappelijke arbeid, die zich op de rechtsstof bezint en haar zoekt te doorgronden, heeft in het geheel niets met rechtsvorming uitstaande en mag hier dus buiten beschouwing blijven. Zoo ook de voorbereiding van wetgeving door rechtskundig geschoolden. Juristen doen echter meer voor het recht. Zij leggen hun fijn geoefend oor te luister en bespieden de minste bewegingen van het rechtsleven, zij nemen menigmaal waar, belichten en brengen naar voren wat aan anderen ontsnapt. Maar wat zij beluisteren, zoeken en vinden, leeft in den omgang der menschen, bestaat buiten hen zelf om, het wordt niet in hunne scheppende breinen geboren. Zij speuren ook de nog niet bevredigde behoeften van het

rechtsleven en, door die te ontdekken, geven zij, soms beslissende, leiding aan toekomstige rechtsvorming. Maar zij leiden daarbij anderen, hetzij den wetgever, hetzij belanghebbenden, en deze laatsten, niet zij zelve, stellen de rechtscheppende daad."

„Het meeste recht bereikt den rechter nooit. De dwingende normen worden als dwingend erkend en nageleefd in de samenleving, hetzij uit overtuiging, hetzij uit vertrouwen, hetzij uit vrees voor dwang, hetzij ten slotte door dwang. De dwang brengt de rechtsgenooten daadwerkelijk met des rechters tuschenkomst in aanraking, de vrees voor dwang dreigt uit de verte met den rechter. Maar dwang en vrees voor dwang blijven uitzonderingen. Verreweg de meeste nalevers van rechtsvoorschriften, in verreweg de meeste gevallen, zijn de overtuigden en de vertrouwenden. Zij komen de normen na, die zij als dwingend erkennen, zonder aanraking met of vrees voor den rechter. In de overgroote meerderheid der toepassingsgevallen vindt het recht verwezenlijking en regelt het dwingend de gedragingen der menschen zonder rechterlijke uitspraak en zonder vooruitzicht daarop."

De rechter maakt zelf geen recht. Hij past het slechts toe, na opsporing en uitlegging; hij put het niet uit zichzelf. Maar die toepassing geschiedt niet mechanisch. Ik wil hierop niet al te veel ingaan, maar het is licht begrijpelijk, dat er aan het inzicht van den rechter vrij wat overgelaten is, al moet hij zich altijd op de geschreven of ongeschreven wet baseeren.

Ons intercollegiale recht is natuurlijk bij lange niet zoo omvangrijk en veelzijdig als het recht in het algemeen. Maar mutatis mutandis zijn de verhoudingen op ons betrekkelijk zoo kleine gebied toch juist zooals in de groote maatschappij.

En dat ook hier betrekkelijk veel afhankelijk is van het inzicht van de rechtsprekende colleges, kan ik U gemakkelijk demonstreeren aan het voorbeeld van artikel 51 van ons Huishoudelijk Reglement, waarin sub d „ernstige inbreuken op de collegialiteit” aan het oordeel van de afdelingsraden kunnen worden onderworpen. Het is licht in te zien, dat practisch hier alles afhankelijk is van het inzicht, wat al of niet een ernstige inbreuk op de collegialiteit moet worden geacht. En ik wil er dan ook op wijzen, dat ook bij ons op den duur de opvattingen van de rechtsprekende colleges, zooals die worden neergelegd in hun uitspraken, van invloed zullen zijn op de rechtsvorming. Ook bij ons zal een groote waarde moeten worden gehecht aan de z.g. jurisprudentie.

Het is om deze reden, dat indertijd de Raad van Beroep begonnen is, zijn uitspraken te publiceeren in het Tijdschrift voor Tandheekkunde, welke maatregel bij de vorige wijziging van de rechtspraak-artikelen imperatief (behoudens uitzonderingen) is voorgeschreven. De uitvoerige motiveering en publicatie van beslissingen van den Raad van Beroep heeft dikwijls als voornaamste doel, om de opvattingen te doen kennen in kwesties, welke zich licht òf precies zoo òf op dergelijke wijze kunnen voordoen, opdat de leden en de Afdelingsraden daarmee rekening kunnen houden.

Ter voorkoming van misverstand moet ik hier bijvoegen, dat formeel niemand gebonden is aan de beslissingen van den Raad van Beroep, in vorige zaken gegeven. Hetzelfde is bij de algemeene rechtspraak het geval. Maar het zal natuurlijk zijn groot voordeel hebben, wanneer men zich bij de rechtspraak wel stoort aan, althans kennis neemt van de inzichten van het hoogste rechtscollege in de Maatschappij.

Het behoeft nauwelijks gezegd te worden, dat de verantwoordelijkheid der rechtscolleges voor hun uitspraken juist door deze vorming eener jurisprudentie, door hen te zwaarder moet worden gevoeld.

Na deze algemeene beschouwingen meen ik mij gerechtigd

te zeggen, dat allen, die met de Maatschappij-rechtspraak te maken hebben, hetzij actief, hetzij passief, ook den plicht hebben, ertoe mede te werken, dat zij zoo goed mogelijk haar functie vervult.

En ik kom dan nu tot het bespreken van verschillende detail-regels aan de hand van mijn ervaring, vroeger als lid van een Afdeulingsraad, maar voornamelijk als lid van den Raad van Beroep bijeengegaard. In deze laatste kwaliteit ontmoetten mijn medeleden en ik meermalen onjuiste opvattingen of nalatigheden, welke niet behoorden en ook niet behoefden voor te komen.

Nu wil ik dadelijk iets op den voorgrond stellen. De Raad van Beroep is een college van hooger beroep, uiteraard critisch; hij *moet* critisch staan tegenover de uitspraken van de Afdeulingsraden, want daarvoor zoekt men hem. Maar dit beteekent niet, dat — en hier weet ik zeker, dat ik ook namens mijn medeleden in het college spreken mag — wij zouden meenen, zelf de wijsheid in pacht te hebben of onfeilbaar te zijn. En wanneer ik hier den vinger zal leggen op wonde plekken, zooals die in de Maatschappij-rechtspraak wel voorgekomen zijn, wil dat niet zeggen, dat ik niet voor het ernstige en moeizame werk van de Afdeulingsraden in het algemeen in tal van gevallen het meeste respect heb, of dat ik niet zou waardeeren den geest van naar eer en geweten werkzaam te zijn in het belang van de waardigheid van ons beroep, waardoor dit werk zoo vaak werd beziel.

Gaan wij nu in chronologische volgorde na, waarin zoal de behandeling van een klacht te kort schieten kan. Ik wil dan hier niet bespreken, althans niet voornamelijk, de formeele dingen, die al in het Huishoudelijk Reglement te vinden zijn. Maar er zijn cardinale punten van procesrecht en strafrecht, die in onze reglementsartikelen niet genoemd zijn en er niet in thuis hooren, maar die toch behooren te worden gevolgd, omdat het elementaire regelen van recht zijn en deze elementaire regelen op hooge beginselen berusten; om-

dat wij die regelen dan ook niet kunnen missen, willen wij niet het gevaar loopen, dat de rechtspraak voor een deel zou worden gebaseerd op willekeur en niet meer aan haar doel beantwoorden. Zij zou ook niet dat aanzien blijven genieten, hetwelk, ook op den duur, de rechtspraak niet ontberen kan. Hiermee zijn groote belangen gemoeid van de aangeklaagden, er zijn belangen mee gemoeid van de hoogheid van het recht en ten slotte van de waardigheid der Maatschappij.

In chronologische volgorde wil ik dan beginnen bij het indienen van de klacht, of eigenlijk nog even vroeger: Ik wil er allereerst op wijzen, dat de leden, die een klacht indienen, zich er rekenschap van moeten geven, of het feit, waarover zij zich willen beklagen, wel werkelijk ernstig genoeg is om het indienen van een klacht te rechtvaardigen, en of datgene waarover zij zich beklagen, in redelijke verhouding staat tot alle moeite en omhaal, welke een ernstige behandeling van een zaak nu eenmaal meebrengt.

Wanneer dan de klacht wordt ingediend, moet ik er nog eens uitdrukkelijk op wijzen, ofschoon dit al in artikel 53, re lid tot uitdrukking is gekomen, dat men den Afdeulingsraad heel duidelijk en wel schriftelijk moet mededeelen, waarover men zich eigenlijk beklagt. Het is ook gewenscht, daarbij reeds direct te vermelden tegen welk van de gevallen van artikel 51 de aangeklaagde, volgens het inzicht van den klager, gezondigd heeft, d. w. z. of de klager meent, dat de aangeklaagde een overtreding heeft begaan ten opzichte van een Bindend Besluit, of dat hij handelingen heeft gepleegd, die in strijd zijn met het doel of het belang van de Maatschappij, of handelingen in strijd met de beroepswaardigheid, of een ernstige inbreuk op de collegialiteit. Het is niet altijd noodzakelijk er dit uitdrukkelijk in te vermelden, maar het is voor een goede behandeling van de klacht gewenscht, dat de Afdeulingsraad zoo spoedig mogelijk het inzicht van den klager kent, opdat de Raad kan nagaan, of deze met recht en reden klaagt. De schriftelijke klacht moet de feiten duidelijk vermelden, maar kan zonder bezwaar gespeend zijn van on-

noodige omhaal. Omstandigheden, die aan de feiten niets afdoen en van geen invloed zijn, kunnen gerust worden weggelaten en desgewenscht bij het mondelinge verhoor aan den Raad nog worden medegedeeld.

Wat heeft nu bij het inkomen van een klacht de Afdeelsraad te doen?

Het eerste is: de ingekomen klacht goed lezen en bestudeeren *aan de hand van de bepalingen van het reglement*. Dit boekje mag de leden van den Afdeelsraad gedurende de geheele behandeling nooit verlaten. Een beroepsrechter zal geen zitting houden en zal geen zaak behandelen zonder dat hij het wetboek naast zich heeft liggen. En dat is iemand, die krachtens zijn beroep in de materie thuis is, er den geheelen dag mee omgaat en ze hanteert. Des te minder mag iemand, die recht moet spreken over zijn collega's en die, omdat het zijn dagelijksch werk niet is, daarmee uiteraard niet zoo op de hoogte is, een oordeel vellen zonder aan de hand van het reglement na te gaan in hoeverre dit oordeel gerechtvaardigd is. Dat is de eenige basis en hij mag het er nooit zonder doen.

Van buitengewoon belang is het raadplegen van statuten en reglementen van de Maatschappij in een tijd, dat zij pas gewijzigd zijn, wat bij ons nogal eens voorkomt. Want dan moet men onmiddellijk bedenken, *welke* statuten en *welke* reglementaire bepalingen men moet raadplegen. Ik herinner aan een Fransch spreekwoord, dat gewoonlijk overdrachtelijk wordt gebruikt, maar hier in letterlijken zin geldt: „Il faut juger les choses après leur date”. Men moet in een zaak recht spreken naar den datum, waarop de handeling is begaan. Er is een cardinaal punt van het strafrecht in alle beschaafde staten — geweest, dat luidt: „Geen feit is strafbaar dan uit kracht van een daaraan voorafgegane wettelijke strafbepaling”. Dit is een noodzakelijke waarborg voor de rechtsveiligheid. Men mag iemand of iets niet veroordeelen op een bepaling, die niet bestond ten tijde dat het geïncrimineerde feit begaan werd.

Wanneer nu de Afdeelsraad de ingekomen klacht, aan

de hand van het Reglement, heeft bestudeerd, roept hij het lid bij aangeteekend schrijven op. Het spreekt vanzelf, dat in die oproeping duidelijk het feit, waarvan de aangeklaagde beschuldigd wordt, moet worden aangegeven, opdat de aangeklaagde zich op zijn verweer beraden kan en alles kan bijbrengen wat tot zijn verdediging kan strekken.

Het is niet voldoende om den aangeklaagde op te roepen zonder verdere mededeeling en dan, als hij komt, hem mondeling verwijten te doen en voor alles wat leelijk is uit te maken.

Het is mij gedurende mijn praktijk als lid van den Raad van Beroep eens voorgekomen, dat een aangeklaagd lid, dat op deze wijze getraceerd was door een Afdeeliningsraad, daarvan in hooger beroep wenschte te komen. Ik moest hem teleurstellen, want ik vroeg hem, mij zijn afschrift der schriftelijke beslissing te toonen. „Die heb ik niet,” zei hij, „zij hebben het mij alleen mondeling gezegd.” Daarop antwoordde ik: „Het spijt mij, ziet U dit dan schriftelijk te krijgen.” Maar ik bedoelde hem te zeggen — en ik heb dit ook, geloof ik, zij het in wat beleefder woorden, gezegd: „U is een uil, dat U zich dit hebt laten welgevallen. In Uw plaats zou ik onmiddellijk gezegd hebben: ‚Afdeeliningsraad, ik groet U.’ Dat was Uw recht geweest.”

Het is ook niet voldoende, dat het betrokken lid reeds vroeger met een of meer leden van den Afdeeliningsraad, niet officieel, of in andere kwaliteit, al over de zaak heeft gesproken. Ik herinner mij zoo'n geval, dat een aangeklaagd lid niet officieel was opgeroepen, omdat hij met den voorzitter van den Afdeeliningsraad, die tevens een andere belangrijke functie in zijn afdeeling bekleedde, al meermalen over de kwestie had gesproken. Men dacht toen, dat de zaak voldoende was toegelicht, de feiten vaststonden en gaf een beslissing. Maar intusschen zeide het aangeklaagde lid, nadat hij deze had thuis gekregen, dat hij niet behoorlijk was opgeroepen en door den Afdeeliningsraad nimmer over de zaak was gehoord. Het is licht in te zien, dat een dusdanige informeele behandeling een daarop berustende beslissing nietig maakt.

Men hoede zich bij deze vragen vooral voor de gedachte van formalisme. Men bedenke, welk belang op het spel kan staan en dat een aangeklaagde zeer hooge waarde kan hechten aan een beslissing van den Afdeelingsraad. Hij heeft er dan ook alle recht op, dat zijn zaak omgeven wordt met alle waarborgen, die voor een goede rechtspraak vereischt zijn.

Ook de klager moet, als hij dit wenscht, in de gelegenheid worden gesteld, gehoord te worden. Ook dit heeft men wel eens nagelaten, en het kan toch voor hem eveneens een zeer belangrijke prestigekwestie zijn dat men zijn meening hoort. Het beginsel van het „audiatur et altera pars” is reeds zeer oud en behoeft geen nadere toelichting.

Er zijn gevallen voorgekomen, waarin een rechtsprekend college overtuigd was, ook zonder mondeling verhoor voldoende inzicht in de zaak te hebben. Niettemin moet de regel worden gevolgd, ook al is men volkomen overtuigd, dat alles wat mondeling zou kunnen worden bijgebracht, niet de minste wijziging in dit inzicht kan brengen. De gevoelens van aangeklaagde en klager moeten worden ontzien. Het is een belang van de Maatschappij, dat de leden een gevoel van veiligheid hebben, wanneer er rechtgesproken wordt. De leden mogen absoluut niet het denkbeeld kunnen koesteren, dat er iets verzuimd wordt, dat er toe zou kunnen bijdragen, om *hun* inzicht in de zaak voor het rechtsprekende college duidelijk te maken.

Men kan natuurlijk, na het binnenkomen van een klacht, wanneer deze aan den aangeklaagde wordt medegedeeld, gelegenheid geven tot schriftelijk verweer en, zoo gewenscht, tot repliek en dupliek. Dit kan er heel veel toe bijdragen, de mondelinge behandeling van de zaak te vereenvoudigen en alvast een deel ervan voor te bereiden, maar nooit mag worden toegelaten, dat stukken worden ingediend, waarvan de andere partij geen kennis nemen mag of kan, door afschrift of inzage. De Afdeelingsraad mag op zulke stukken geen oordeel vormen. Altijd moet hetgeen over iemand en van iemand gezegd wordt, of hetgeen door de eene partij

daartegen kan worden ingebracht, aan de andere partij bekend worden gemaakt. Dit is een grondbeginsel van het recht, ook al is het in het reglement niet geschreven.

Evenzoo gaat het met het eventueel hooren van getuigen. Het hooren van getuigen buiten aanwezigheid van dengene tegen wien getuigd wordt of eventueel van zijn raadsman, is ontoelaatbaar.

Nu zij men in het algemeen met het hooren van getuigen voorzichtig en zeer gereserveerd. Men bedenke, dat een Afdeulingsraad, en de Raad van Beroep evenmin, geen gelegenheid en geen recht heeft — waarschijnlijk is dat gelukkig — om getuigen onder eede te hooren en dat de waarde van zulk een getuigenis dus altijd afhankelijk is van een subjectief oordeel, in hoeverre wat de getuige heeft gezegd overeenkomstig de waarheid is.

Bij de mondelinge behandeling geve men alle gelegenheid tot verweer en in ieder geval geve men den aangeklaagde het laatste woord.

Dan nog moet de aanklager bedenken, dat hij niet iets van den Afdeulingsraad vraagt, waarvoor die Afdeulingsraad niet in het leven is geroepen. Men moet b.v. niet van een Afdeulingsraad vragen, een medelid te veroordeelen tot een schadevergoeding van vijf of tien duizend gulden wegens belediging. Men moet ook geen schadevergoeding vragen wegens gemiste spreekuren of wegens verzuim van tijd, dien men anders aan zijn practijk kon besteden, omdat men de zitting van den Afdeulingsraad moet bijwonen. Men moet den Afdeulingsraad ook niet verzoeken, uit te spreken, dat rekening en verantwoording moet worden gedaan van een of ander gevoerd beheer, waartoe een ander lid verplicht was.

Wel kan een Afdeulingsraad de verplichting opleggen tot herstel van gedaan onrecht, maar dit beteekent niet, dat voor den Afdeulingsraad regelrecht vorderingen kunnen worden aanhangig gemaakt tot het betalen aan den aanklager van geldbedragen. Dat zijn civiele procedures, die behandeld moeten worden op de wijze, als burgerlijk recht en burgerlijke

rechtsvordering eischen, voor den competenten rechter. De colleges van de Maatschappij missen daartoe de noodige kennis en bevoegdheid.

Iets anders is, of men, bij wijze van arbitrage, conform artikel 63, den Afdeelingsraad geschillen wil laten beslissen. Daar is niets tegen; zelfs is er veel voor te zeggen, als leden, die onderling een geschil hebben, door vermindering van den burgerlijken rechter de waardigheid van den stand en de Maatschappij willen hoog houden.

Ik heb U reeds gezegd, dat een uitspraak schriftelijk moet worden gegeven en niet mondeling. De beslissing moet bovendien behoorlijk gemotiveerd zijn. Ook dit is een beginsel van het recht. De beslissing moet eindigen met de vermelding, of al of niet een der in het Huishoudelijk Reglement genoemde disciplinaire maatregelen wordt toegepast, en zoo ja, welke. Het mag dus niet voorkomen, dat een Afdeelingsraad een soort motie van afkeuring aanneemt en met de vermelding daarvan zijn uitspraak besluit. Ook niet, dat een Afdeelingsraad uitspreekt, dat hij de competentie mist om de zaak verder te onderzoeken en daarom zijn taak als voorloopig geëindigd beschouwt.

Dat ten slotte intercollegiale rechtspraak strikt onpartijdig moet zijn en nimmer dienstbaar mag worden gemaakt aan voldoening van wraakgevoelens wegens een veete, behoeft nauwelijks vermelding.

Wanneer nu een lid van de beslissing van een Afdeelingsraad in beroep wil komen, moge hij bedenken, dat een behandeling in hooger beroep een betrekkelijk zwaar offer is, dat hij van de Maatschappij vraagt. Er gaat zeer veel tijd en werkkraft in zitten en niet zelden: veel geld.

In het laatste jaar is het aantal beroepszaken sterk vermeerderd. Daarom is de Raad van Beroep met den juridisch adviseur te rade gegaan, of aan de gelegenheid tot beroep beperkende bepalingen in den weg moeten worden gelegd. Wij hebben den indruk, dat zoowel de klager als de aan-

geklaagde wel eens wat licht, om niet te zeggen lichtvaardig, in beroep komen. Maar aan den anderen kant is het toch ongewenscht om de gelegenheid tot beroep te veel te beperken, zoodat men door gewichtige beletselen ervan zou worden afgehouden, in hoogste instantie zijn recht te verkrijgen bij de Maatschappij. Daarom hebben wij ten slotte, althans vooralsnog, alleen maar voorgesteld, artikel 61 3e alinea te wijzigen en die alinea zoo te doen luiden: „Art. 52 van het reglement vindt in beroep overeenkomstig toepassing, met dien verstande, dat de Raad van Beroep ook den klager, als deze beroep heeft ingesteld, geheel of gedeeltelijk in de kosten van het beroep kan veroordeelen, indien de Raad daarvoor termen aanwezig acht.” Dit beteekent dus, dat voortaan, wanneer dit artikel door Uw Vergadering wordt aangenomen, ook een klager, wanneer hij in hooger beroep komt, er rekening mee moet houden, dat het hem geld zal kunnen kosten, en vaak niet weinig, want, zooals ik zei, brengt de behandeling van een zaak in hooger beroep somtijds vrij veel kosten mee voor de Maatschappij.

De voorgestelde wijziging van artikel 52 is van anderen aard. Die bedoelt alleen, buiten twijfel te stellen, dat met een gedeeltelijke vergoeding van kosten ter zake gemaakt, zooals nu in het artikel staat, alleen bedoeld worden de kosten ter zake gemaakt „door den Afdeeliningsraad” en dat dus geen vergoeding van kosten door den klager voor een advocaat of welke andere kosten ook van den klager, aan den aangeklaagde kan worden opgelegd.

De wijziging van artikel 55 is slechts een redactioneële verbetering. Er stond „haar beslissing” en op dit oogenblik brengt „het beschaafde spraakgebruik” nog mee, dat de afdeeliningsraad „zijn” beslissing zendt, enz.

Ik ben gekomen aan het eind van mijn uiteenzetting. Ik hoop, dat deze eenigszins mag hebben bijgedragen tot het verhoogen van Uwe belangstelling voor de rechtspraak van de Maatschappij, waarvoor ieder, zoodra hij er zelf mee te

maken heeft, wei voldoende belangstelling heeft. Ik heb gepoogd duidelijk te maken, dat het een algemeen Maatschappij-belang is, dat allen medewerken, om die rechtspraak zoo goed mogelijk te doen loopen. Ik hoop, dat het mij tevens gelukt is, in deze summiere uiteenzetting de toelichting van de voorgestelde wijzigingen te geven.

Ik mag dan nu mijn taak als geëindigd beschouwen. Ik heb nog niet lang geleden van de hand van een zeker scribent in een Nederlandsch tijdschrift ¹⁾ een waarschuwing gelezen, in niet onduidelijke bewoordingen vervat, dat een spreker niet al te lang aan het woord mocht blijven en dat als hij b.v. een half uur gesproken had, het al heel moeilijk was nog langer naar hem te luisteren. Ik hoop, dat het belang van de zaak, voor welke ik hier sprak, mijn overschrijding van het half uur wel voldoende excuseert. Ik ben althans gebleven binnen den termijn, dien deze scribent als uiterste heeft gesteld: binnen het uur.

Ik dank U.

¹⁾ Redactioneel artikel „Tijdschrift voor Tandheelkunde”, Juni 1935.

TUCHT-RECHTSPRAAK

EINDBESLISSING.

Het College voor medisch tuchtrecht en oplossing van geschillen in eersten aanleg volgens art. 7 der wet van 2 Juli 1928 (Stsbl. no. 222), gevestigd te *Amsterdam*;

Gezien een klacht van den Heer *Geneeskundig Inspecteur* voor de provincie, zijnde Doctor A., te Z., tegen Doctor B., tandarts, wonende te Y., op 1 Juli 1935 bij den secretaris ingekomen;

Gelet op hegeen ter terechtzitting van 9 Augustus 1935 heeft plaats gehad en op de stukken, ten aanzien waarvan de voorschriften van de artt. 37 e. v. van het Reglement Medisch Tuchtrecht en oplossing van geschillen (Kon. Besl. van 31 October 1929 Stsbl. no. 474) zijn toegepast, en uitsluitend daarop overeenkomstig art. 39 van dat reglement zijn uitspraak grondende;

Gehoord ter terechtzitting Dr. B. voornoemd, als de persoon over wien geklaagd is, zijnde klager, hoewel behoorlijk opgeroepen, niet verschenen;

Overwegende dat de klacht onder overlegging van eenige advertenties inhoudt, dat de wijze van adverteeren van dr. B. is een handeling, die het vertrouwen in den stand der geneeskundigen ondermijnt;

Overwegende dat tandarts B. heeft erkend, de in het klaagschrift opgenomen advertenties in de maanden te hebben geplaatst in het dagblad;

Overwegende dat bij beslissing van het Gerechtshof te Amsterdam van 19 December 1934 aan den tandarts B is opgelegd een geldboete van f 25.— ter zake van handelingen, die het vertrouwen in den stand der tandartsen ondermijnen, bestaande in het plaatsen van advertenties met een inhoud, waaruit het publiek den indruk zal krijgen, dat het door andere tandartsen beter en goedkooper

behandeld zou kunnen worden dan thans het geval is, zoodat deze meer op hun eigen belang dan op dat der patiënten letten ;

Overwegende dat het Gerechtshof bij deze beslissing voorop heeft gesteld, dat niet het plaatsen van elke advertentie van een tandarts een handeling vormt, die het vertrouwen in den stand der tandartsen ondermijnt, en dat ter beoordeeling van de vraag, of zulks ten aanzien van een bepaalde advertentie het geval is, rekening moet gehouden worden met den indruk, die de inhoud der advertenties op het publiek maakt ;

Overwegende dat het college, daarvan uitgaande, onder meer ongeoorloofd acht het plaatsen door een tandarts van advertenties, die bedoelen het publiek te trekken door zonder bijzondere reden de voortreffelijkheid der eigen behandeling boven die door andere, in den regel gelukkig nog niet adverteerende, tandartsen te stellen, hetzij door uitstalling van gegevens omtrent bevoegdheden en opleiding, hetzij door mededeelingen omtrent tarieven en waarborgen, die het ondeskundige publiek doen gelooven, dat het bij den adverteerenden tandarts beter geholpen wordt dan bij anderen ;

Overwegende dat aldus beschouwd de tandarts B zich schuldig maakte aan handelingen, die het vertrouwen in den stand der tandartsen ondermijnen door in zijn in het klaagschrift genoemde advertenties mede te deelen, dat hij is Nederlandsch, Duitsch en Amerikaansch tandarts en aan te kondigen : „gebitten met garantie, pijnloos trekken inbegrepen etc. Volgens lage tarieven zooals bekend. Speciaal opgeleid in pijnloos trekken en pijnlooze behandeling. Halfjaarlijksche contrôle en mondonderzoek kosteloos” ;

Overwegende, dat het college ten aanzien van mededeelingen als deze omtrent de behandeling en de tarieven van den adverteerenden tandarts nog wil opmerken, dat het deze daarom het publiek misleidend ten opzichte van het in den stand der tandartsen te stellen vertrouwen acht, omdat — behalve dat in het algemeen daardoor de indruk gevestigd wordt, dat de behandeling van andere tandartsen te duur is — dit vertrouwen eischt, dat de tandarts niet alleen voorziet in datgene, waarmee de pijn of hinder ondervindende patiënt hem meedeelt zich tot hem te wenden, maar ook de andere, den ondeskundigen patiënt niet bekende mondgebreken, door den tandarts bij de behandeling waargenomen, verhelpt ten einde later erger te voorkomen, zoodat ook bij aankondiging van „lage tarieven” de patiënt geenszins de kosten van behandeling kan voorzien en zeer wel belangrijk duurder kan uitkomen, dan hij verwacht had ;

Overwegende, dat bij overweging van het voorgaande tandarts B daaruit niet mag afleiden, dat elke advertentie, waarin de hierboven gewraakte mededeelingen niet voorkomen, geoorloofd is, omdat, gelijk gezegd, elke advertentie op zichzelf moet beoordeeld en getoetst worden, terwijl het niet tot de zaak van dit college behoort te oordeelen, over datgene, wat alleen de standseer der tandartsen raakt, en wellicht meer ten koste van den adverteerenden tandarts gaat dan het vertrouwen in den stand, waarvan hij slechts een lid is, raakt, zoolang die stand als zoodanig — die er niet een is van handelaars in koopwaren, ook niet in gebitten, maar een hoogere taak tegenover individu en gemeenschap heeft — zich van dergelijke handelingen pleegt te onthouden;

Overwegende, dat tandarts B verklaard heeft in te zien, dat zijn mededeelingen ten aanzien van „pijnlijk trekken” in strijd zijn met de aangehaalde beslissing van het Gerechtshof te Amsterdam en zich ermee verontschuldigd heeft, dat hij van deze uitspraak niet voldoende kennis genomen heeft, maar dit dan toch aan hemzelf te wijten is en tot zijn verontschuldiging niet strekken kan;

Overwegende dat ook het beroep van dr. B. op een voor hem gunstige beoordeeling van zijn hierbij in het geding zijnde advertenties, vóór de plaatsing hem door zijn advocaat gegeven, niet op gaat, omdat niet die advocaat maar dit college te beslissen heeft en deze beoordeeling wellicht bij de overweging van den op te leggen maatregel van invloed had kunnen zijn, ware het niet, dat dr. B., indien al niet zijn gevoel van standseer reeds in deze een betrouwbare gids voor hem had moeten zijn, dan toch de behandeling der vroegere zaak tegen hem en de overwegingen van de daarin gevallen, meermalen aangehaalde, beslissing van het Gerechtshof, hem ook zonder rechtskundige voorlichting tot voldoende waarschuwing had moeten strekken om hem verder af te houden van den weg, dien hij betreden had;

Overwegende dat het college meent ook bij de overweging van den op te leggen maatregel te moeten uitgaan van het door het Gerechtshof te Amsterdam, in zijn beslissing van 19 December 1934, ingenomen standpunt, en dan daarbij moet laten gelden, dat dr. B. de verwachting van dat rechtscollege, dat hij zich in het verloop van dergelijke handelingen zal onthouden, heeft beschaamd;

Overwegende dat deze beslissing met het oog op haar belang voor bekendmaking in aanmerking komt;

Beslissende :

Verklaart, dat dr. B. zich schuldig maakte aan handelingen, die het vertrouwen in den stand der tandartsen ondermijnen ;

Legt hem deswege op een geldboete van f 100.— ;

Beveelt, dat deze beslissing met inachtneming van het bepaalde in art. 63 van het K. B. van 31 October 1929, S. 474, zal worden bekend gemaakt ;

Verstaat, dat deze bekendmaking zal geschieden door plaatsing van een afschrift der beslissing in de Verslagen en Mededeelingen betreffende de Volksgezondheid, en door toezending van een afschrift der beslissing ter publicatie in na te melden tijdschriften aan de redactie van het Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde, het Tijdschrift voor Tandheelkunde, de Geneeskundige Gids, het Weekblad van het Recht en de Nederlandsche Jurisprudentie ;

Verstaat, dat noch aan klager, noch aan den persoon over wien geklaagd is, kosten, voor hen uit de behandeling van de zaak voortvloeiende, uit 's Rijks Kas zullen worden vergoed.

Aldus gewezen door de Heeren mr. B. de Gaay Fortman, voorzitter ; dr. A. H. Schmidt, dr. N. P. van Spanje, leden-geneeskundige, W. L. van Andel, lid-tandarts, A. Haye, plaatsvervangend lid-tandarts, in tegenwoordigheid van mr. W. F. Schokking, secretaris, op 24 Augustus 1935.

(w.g.) FORTMAN, Voorzitter.

„ W. F. SCHOKKING, Secretaris.

• MAATSCHAPPIJ-RECHTSPRAAK

De Afdeulingsraad van de Afdeeling A. van de Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde,

kennis genomen hebbende van een aanklacht van het Afdeulingsbestuur tegen collega B., tandarts te C., lid der Afdeeling A. van de Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde, terzake van overtreding van het Bindend Besluit van de Afdeeling A. van 1 December 1934, van kracht geworden 15 Januari 1935, betreffende adverteeren, welk Bindend Besluit aldus luidt: „Het is den leden van de Afdeeling A. van de Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde verboden anders te adverteeren of te doen adverteeren dan ter mededeeling van vestiging, het gaan houden van zitdagen, van afwezigheid en hervatting, van verhuizing en verandering van spreekuur. Elke zoodanige mededeeling mag ten hoogste driemaal in dezelfde krant geschieden. Door het Afdeulingsbestuur en in hooger beroep door de Afdeulingsvergadering kan dispensatie hiervan verleend worden”, hebbende collega B. in het tijdvak tusschen 1 Februari en 10 April 1935 geregeld — alzoo meer dan het Bindend Besluit toelaat — geadverteerd in de courant te D. en wel door in dit blad advertenties op te doen nemen ter aankondiging van zitdagen,

opgeroepen hebbende collega B., tandarts te C. om te verschijnen ter zitting van den Afdeulingsraad op 12 April 1935 te C. om zich terzake van deze klacht te verantwoorden;

gehoord in de op 12 April gehouden zitting van den Afdeulingsraad te C. collega B., die verklaarde:

- 1e. Ik geef de feiten, welke mij ten laste worden gelegd, toe;
- 2e. Ik heb noch de dispensatie gevraagd noch verkregen, bedoeld in het Bindend Besluit;
- 3e. Het Bindend Besluit was mij bekend. Ik heb zelfs medegewerkt aan de tot-standkoming door mijn stem in de vergadering van 20 Januari 1934 daaraan te geven;
- 4e. Ik erken, dat het Afdeulingsbestuur mij, vóór de klacht werd ingediend, heeft gewaarschuwd;

- 5e. Ik ben niet opgehouden met adverteeren ondanks de waarschuwing, omdat ik gezien heb, dat andere collegae, van wie ik geregeld advertenties onder de oogen kreeg, er mede doorgingen ;

Overwegende, dat collega B. derhalve het hiervoren genoemde Bindend Besluit heeft overtreden en de straf van schorsing of royement, al dan niet gepaard gaande met een geldboete als in art. 20 van de Statuten van de Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde genoemd, op hem moet worden toegepast ;

Overwegende ten aanzien van de op te leggen straf, dat de Raad als verzachtende omstandigheid wil doen gelden :

- 1e. dat collega B. tot zijn handelingen is gekomen door de advertenties van collegae, welke hij voortdurend in de bladen heeft gelezen, al had het op zijn weg gelegen te informeeren, of dezen collegae dispensatie was verleend ;
- 2e. dat collega B. naar het oordeel van den Raad onder moeilijke omstandigheden te E., waar voornoemd blad veel gelezen wordt, had te werken ;
- 3e. dat den Afdeelsraad niet gebleken is, dat, indien collega B. de dispensatie, bedoeld bij het Bindend Besluit, zou hebben aangevraagd, deze hem niet zou zijn verleend ;

Gezien de artt. 18 en 20 van de Statuten van de Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde en de artt. 51 en 52 van het Huishoudelijk Reglement dier Maatschappij ;

Recht doende :

besluit collega B.

- 1e. de straf op te leggen van schorsing als lid van de Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde voor den tijd van een dag en wel Zaterdag 7 September 1935 ;
- 2e. te veroordeelen tot alle kosten ter zake gemaakt, gesteld op Fl. 43.50.

Bepaalt, dat deze beslissing gepubliceerd zal worden in het Tijdschrift voor Tandheelkunde.

Aldus gewezen te C. den 20 Mei 1935 door den Afdeelsraad van de Afdeeling A., samengesteld uit enz.
